

A vízjogi fennmaradási és üzemeltetési engedély, a két engedélyfajta kapcsolata

A. Vízjogi fennmaradási engedély

I. Mire szolgál?

- Létesítési engedély nélkül vagy attól eltérően megépített vízilétesítmény
- létesítési engedély nélkül vagy attól eltérően megvalósított vízimunka **legalizálására.**
- A létesítési engedély alapján megépített, de üzemeltetési engedély nélkül üzemeltetett vízilétesítmény esetén a vízügyi hatóság hivatalból indított eljárás keretében intézkedik, hogy a vízhasználat, illetve az üzemeltetés jogszabálynak megfelelő legyen.

II. Jellemzői:

- Beszerzése kötelező, az engedélyt az építtető (tulajdonos) köteles megszerezni.
- Az eljárás illetéke 10 000 Ft, melyet illetékbélyegben a kérelemmel kell leróni.
- Az engedély a megvalósult műszaki megoldást tartalmazó terv hatósági jóváhagyását, a főbb műszaki jellemzők rögzítését jelenti.
- Az 1996. július 1-ét követően engedély nélkül vagy attól eltérően létesített vízilétesítmény, megvalósult vízimunka fennmaradási engedélyének megadása esetén a létesítőt az engedély nélkül létrehozott építmény értékének 20 %-áig, engedély nélküli vízimunka vagy vízhasználat esetén a mindenkori szabálysértési felső értékhatár ötszöröséig terjedő bírság megfizetésére kell kötelezni.

III. A kérelem és kötelező mellékletei:

1. *A kérelemben pontosan meg kell jelölni az építtető (tulajdonos) személyét, székhelyét, lakóhelyét és csatolni kell:*
2. *tervezői jogosultsággal rendelkező tervező* által készített, a ténylegesen megvalósult állapotot tartalmazó tervdokumentáció** 2 példányát*

* érvényes mérnökkamarai tagsággal rendelkező, a létesítményfajta tervezéséhez megfelelő képesítéssel bíró

** - az engedélyeztetni kívánt, kérelemben megjelölt *konkrét* műszaki megoldást tartalmazó,

- a dokumentáció vonatkozó előírásoknak való megfelelését igazoló *tervezői nyilatkozatot* is magába foglaló

- 1:1000 – 1:4000 méretarányban készült részletes helyszínrajzzal kiegészített. A helyszínrajznak fel kell tüntetnie az érintett területek helyrajzi számát és határoló vonalát és meg kell felelnie a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI.13.) KHVM rendelet 2. számú mellékletében támasztott egyéb speciális követelményeknek.

3. *Amennyiben az engedélyes helyett más, pl. a tervező jár el, annak eljárási jogosultságát megalapozó meghatalmazás vagy megbízás másolatát, illetve az erről szóló igazolást is csatolni kell.*
4. *Amennyiben az engedély nélküli vagy engedélytől eltérő létesítésre 1996. július 1-ét követően került sor, a fennmaradási bírság kiszabásához szükséges adatokat, azaz:*
 - a bírság fizetésére köteles létesítő személyének megnevezését és elérhetőségét
 - a létesítmény eljárás kori értékére vonatkozó nyilatkozatot.
 -
5. *A terület feletti rendelkezési jog igazolását, azaz*
 - 3 hónapnál nem régebbi eredeti tulajdoni lapot. Amennyiben a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelem még nem került elbírálására, és ezért az ingatlan-nyilvántartásban csak széljegyként szerepel, csatolni kell a tulajdonszerzés jogcímét igazoló okiratot is ld: következő pont
 - vagy a tulajdonszerzés jogcímét egyéb módon igazoló okirat (adásvételi, ajándékozási szerződés, jogerős hagyatékátadó végzés stb.) eredeti példányát vagy közjegyző által hitelesített másolatát.

Ha az érintett ingatlan nem az engedélyes tulajdona

- vízimunka elvégzéséhez a tulajdonos utólagos hozzájárulását
 - vízilétesítmény megvalósítása esetén a létesítmény tulajdonjogát is érintő, a földtulajdonossal kötött, az ingatlanhasználattal járó kölcsönös jogokat és kötelezettségeket rögzítő megállapodást is csatolni kell (a feltételnek megfelelő valamennyi Ptk-ban szabályozott, a vízilétesítmény és az ingatlanhasználat jellegéhez igazodó szerződéscsoport). A megállapodásban célszerű kitérni az üzemeltetéssel járó jogokra és kötelezettségekre, még akkor is, ha a fennmaradási és üzemeltetési engedély engedélyesének személye különvált. Ellenkező esetben ugyanis az üzemeltetési eljárásban kell e jogok és kötelezettségek gyakorlásával járó korlátozásokról megállapodni.
6. *Ha a tervezett vízimunka vagy vízilétesítmény közműveket érint, a közmű kezelőjének (üzemeltetőjének) – az engedélyezési tervdokumentációra alapozott, a kérelemmel összefüggő nyilatkozatát, illetőleg hozzájárulását.*

- Az alábbi közművek érintettségét kell megvizsgálni:
 - § víziközmű - ha valamely általa üzemeltetett létesítménye érintett
 - ha befogadó
 - § villamos közmű
 - § gáz
 - § távközlés (postai és kábeltelevízió)
 - § távhő
 - § kommunális szolgáltató (csapadékvíz – elvezetés esetén, ha az a szolgáltató által üzemeltetett közművet érint a beruházás)
- Közműnek nem minősülő szervezetek, melyek érintettsége esetén hozzájáruló nyilatkozatukat be kell szerezni:

- § útkezelő szervezetek (helyi önkormányzatok útkezelői szervezete, megyei állami közútkezelő kht-k)
- § vízfolyáskezelők (helyi önkormányzatok, víztársulatok, vízügyi igazgatóságok)
- § zöldterület kezelők (kommunális szolgáltató)
- § VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Kht. külterületi árvízvédelmi vonal, tározók, mesterséges tavak, belvív – csatornák, duzzasztóművek, zsilipek, öntöző csatornák, víz- és szennyvízszállító vezetékek, vízkivételi művek, víztisztító művek, vízműutak a védőterülettel, víztároló medencék, víztornyok létesítése esetén
- § MÁV Rt.– GYSEV Rt.– MOL Rt.

IV. Az eljárásban közreműködő szakhatóságok

Az érintett szakhatóságok tervdokumentációra alapozott szakhatósági állásfoglalását az eljáró vízügyi hatóság szerzi be.

Minden fennmaradási engedélyhez kell

- az építésügyi hatóság (illetékes helyi önkormányzat jegyzője, illetve annak felhatalmazása alapján eljáró építésügyi csoport, iroda stb.) szakhatósági állásfoglalása.

A többi szakhatóság érintettségére általánosságban a vízjogi létesítési engedéllyel kapcsolatban rögzítettek az irányadók azzal a kitéttel, hogy azon hatóságok hozzájárulását, melyek általában a létesítéssel járó földmunkák végzésére vonatkozó előírásokat tesznek (kulturális örökségvédelmi, talajvédelmi, bányahatóság) nem kell beszerezni.

B. Üzemeltetési engedély

I. Mire szolgál?

Az engedélyben meghatározott feltételekkel és az üzemeltetéshez kapcsolódó jogszabályokban, hatósági előírásokban meghatározott kötelezettségek mellett feljogosít a vízilétesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére, a vízhasználat gyakorlására.

II. Jellemzői:

- Beszerzése kötelező. Az üzemeltetési engedély nélküli vízhasználat megvalósítja az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 125. § a) pontjában szabályozott vízjogi szabálysértés tényállását.
- az engedélyt annak kell kérni, aki a vízhasználat, vagy a létesítmény üzemeltetésével járó – a jogszabályokban és a hatósági előírásokban meghatározott jogokat és kötelezettségeket közvetlenül gyakorolja, illetve teljesíti.
- a vízilétesítmény használatbavételének /üzemeltetésnek/, illetve a vízhasználat gyakorlásának megkezdése előtt kell a kérelmet előterjeszteni. Amennyiben a vízügyi hatóság a vízjogi létesítési engedélyben próbauzem tartásától rendelkezett, úgy a próbauzem lezárását követően a rendeltetésszerű üzemeltetés megkezdése előtt kell az engedélyt kérni.

- Az eljárás illetéke 5 000 Ft, melyet illetékbélyegben a kérelmen kell leróni.
- A vízügyi hatóság az engedélyben rögzíti a létesítmény, a vízhasználat helyét, főbb műszaki adatait, jellemzőit, a vízhasználat, a szennyvízkibocsátás engedélyezett mennyiségét, a befogadó megjelölését, kötelezően előírja az üzemeltetési engedély tárgyára vonatkozó jogszabályok, vízügyi és egyéb az ügyben érintett hatóságok előírásainak betartását, rendelkezik az elfogadott üzemeltetési szabályzat betartásáról, a létesítmény jó karban tartásáról, állagmegóvásáról, a tevékenység gyakorlása során végzendő önellenőrzés feltételeiről.
- A vízjogi üzemeltetési engedély az engedélyben meghatározott ideig – a létesítmény vízgazdálkodási rendeltetésétől, műszaki jellemzőitől, vízhasználat jellegétől, az üzemeltetéssel összefüggő szakhatósági állásfoglalásoktól, az engedélyben előírt feltételektől függően – határozott ideig hatályos.
- Az engedélyt – a külön jogszabályban meghatározott feltételek, továbbá események bekövetkezése esetén (gyakorlatilag az engedély alapjául szolgáló körülményekben bekövetkezett változás esetén) – hivatalból vagy kérelemre a hatóság módosíthatja, szüneteltetheti és vissza is vonhatja.

III. A kérelem és kötelező mellékletei:

- A kérelemben pontosan meg kell jelölni az engedélyes üzemeltető személyét, címét, székhelyét /lakóhelyét/.
- Utalni kell a vízjogi létesítési engedélyre, az engedély vagy a vízikönyvi szám megjelölésével.

Mellékelni kell:

- Az üzemeltető (engedélyes) és a tulajdonos, illetve a létesítési engedély jogosítottjának eltérése esetén a tulajdonos megnevezését és az üzemeltetés jogcímét, a felek erre vonatkozó akaratnyilvánítását, szerződését, nyilatkozatát.
- A vízjogi létesítési engedélytől eltérő kivitelezés esetén a tényleges állapotot tartalmazó (a vízilétesítményre, vízimunkára vonatkozó vertikális és horizontális) adatokat is rögzítő tervdokumentáció (un. megvalósulási tervdokumentáció) két példányát.
- A létesítési engedélyben foglaltakkal megegyező kivitelezés esetén az erre vonatkozó nyilatkozatot a tényleges (ügynevezett abszolút) magassági adatok átvezetésével.
- A vízjogi létesítési engedélyben meghatározott rendelkezésektől függően a próbaüzemeltetés eredményét rögzítő adatokat.
- A létesítmény műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvét.
- A vízhasználat gyakorlására vonatkozó adatokat (így például az igényelt, illetőleg engedélyezett víz mennyiségét és minőségét).
- Közműves vízellátó (vízkezelő), vízvezető, illetve szennyvízelvezető és szennyvíztisztító mű esetén az üzemeltetési szabályzatot, egyedi vízellátás és szennyvízelvezetés esetén az alkalmazott technológiával összefüggő kezelési és karbantartási utasítást, valamint a kárelhárítási felkészülésre vonatkozó műszaki és szervezeti adatokat és működési szabályzatot.
- Vízkivételi művek külön jogszabály szerinti alapállapot vizsgálatának adatait (21/2002. (IV. 25.) KöViM rendelet.)
- A felszín alatti vízkészletre települt vízilétesítmény esetén a külön jogszabályban meghatározott adatokat, illetőleg műszaki dokumentációt, ezen belül – mélyfúrású kutak esetén – a vízföldtani naplót.

- Mindazok megnevezését, akiknek jogát, jogos érdekét vagy jogi helyzetét a megvalósított vízimunka, vízilétesítmény üzemeltetése érinti (az érdekeltség megjelölésével) az esetleges kártalanítással kapcsolatos vagy egyéb fizetési kötelezettségekre vonatkozó megállapodás csatolásával.
- Ha a tervezett vízimunka, vízilétesítmény vagy vízhasználat a felek szerződésén, illetőleg hatósági határozaton alapuló vízvezetési szolgálat útján valósult meg – különösen a létesítési engedély jogosítottjának /építtető/, valamint az üzemeltető személyének eltérése esetén – az üzemeltetéssel összefüggő és a szolgálat gyakorlásával járó használati korlátozások tartalmát, továbbá e korlátozásoknak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéséhez szükséges adatokat.
- A csatlakozással megvalósított vízilétesítmény esetén azt a nyilatkozatot, hogy a csatlakozási engedély kérelemhez benyújtott dokumentációban közölt, illetőleg az annak megvalósítását engedélyező vízjogi létesítési engedélyben rögzített adatok – ideértve a csatlakozással megvalósult vízilétesítményekre vonatkozó megállapodást – változatlanok, vagy ellenkező esetben az eltérésre vonatkozó megállapodásokat, illetőleg tervdokumentációt.
- Ha a védőterület kijelölése kapcsán a vízügyi hatóság – a vízjogi létesítési engedélyben a védőterület kialakítására vonatkozó – külön kötelezettséget határozott meg, ennek teljesítésével kapcsolatos nyilatkozatot, a védőterületet meghatározó tervdokumentációra történő utalással.

IV. Az eljárásban közreműködő szakhatóságok

Az érintett szakhatóságoknak a vízilétesítmény üzemeltetésére, a gyakorolt vízhasználatra vonatkozó szakhatósági állásfoglalását az eljáró vízügyi hatóság szerzi be.

- *Minden vízjogi üzemeltetési engedélyhez kell mindazon szakhatóságok állásfoglalása, melyek a vízjogi létesítési engedélyezési eljárásban közreműködtek.*

C. Fennmaradási és üzemeltetési engedély kapcsolata

Mivel a vonatkozó jogszabályi rendelkezések lehetővé teszik, a gyakorlatban szinte mindig egy eljárásban kerül sor a fennmaradási és az üzemeltetés feltételeként előírt üzemeltetési engedély iránti kérelem elbírálására. Ennek oka, hogy az engedély nélkül létesült vízilétesítmények többségét üzemeltetik, jogszerű üzemeltetésre pedig csak jogerős üzemeltetési engedély birtokában kerülhet sor, az üzemeltetésre nem alkalmas vízilétesítmények fennmaradása viszont vízügyi szempontból veszélyforrást jelent.